

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Γ'.

⌘

ΑΘΗΝΑ, ΣΑΒΑΤΟ, 26 ΤΟΥ ΜΑΗ 1912

⌘

ΑΡΙΘΜΟΣ 481

ΕΝΑΣ ΛΑΟΣ ΥΨΩΝΕΤΑΙ ΑΜΑ ΔΕΙΞΗ
ΠΩΣ ΔΕ ΦΟΒΑΤΑΙ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ.
ΨΥΧΑΡΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ν. ΓΙΑΝΝΙΟΣ. Ένα γράμμα.
ΓΙΑΝΗΣ ΚΑΜΠΥΣΗΣ. Τὸ δαχτυλίδι τῆς μάνας (συνέχεια).
ΓΡ. ΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ. Ἀπάντηση στὸ «Θεατρόφιλο».
ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ. Ὁ Ποιητὴς καὶ ὁ Κριτικὸς (συνέχεια).
ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ. Ὁ μπάριμπα Τζανῆς.
ΤΥΜ. Δικαιοσύνη.
Φ. Π. ΦΛΩΡΙΑΝΗΣ. Ένα ὄνειρο.
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ. — Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ.

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ ΚΑΙ Ο ΚΡΙΤΙΚΟΣ (*)

Δ'.

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

(Συνέχεια)

Πλατιά καὶ παραστατικά ὁ Taine ζωγραφίζει τὴν ἐντύπωσίν του ἀπὸ τὸ διάδασμα τοῦ Ἑγελου. «Ὅταν κανεὶς μπαίνει — μᾶς λέει ἀνάμεσα σὲ ἄλλα — στὴ «Λογική» καὶ στὴν «Ἐγκυκλοπαιδεία» τοῦ Ἑγελου, εἶναι σὰ νάνεβαίνῃ στὴν κορφὴ ἑνὸς ψηλοῦ βουνοῦ.» Ἔτσι μπορούμε νὰ χαρακτηρίσουμε καὶ τὴν κατὰστασι κάποιων ποιητῶν, ὕστερ' ἀπὸ τὸ διάδασμα κάποιων βιβλίων· σὰν ἀνέδασμα σὲ κορφές. Βουνά, δάση, ἀστέρια, γυναῖκες, ψυχές, τόποι, ταξίδια εἶναι κι αὐτά. Παρατηρήθηκε πὼς ἡ ἀνάγνωσι τούτου ἢ ἐκείνου τοῦ βιβλίου, σημαντικὰ βοηθᾷ τὴν καλλιτεχνικὴ ἐργασία, καὶ μνημονεύονται λογοτέχνες ποὺ προτοῦ στρωθοῦνε στὴ δουλειά, πάντα στρώνανε μπροστά τους ἀπὸ μιὰ σελίδα. Ὁ Ἑμερσον δὲν μπορούσε νὰρχίσῃ τὸ γράψιμο, χωρὶς νὰ

(*) Κοίταξε ἀριθ. 472, 473, 474, 475, 476, 477 καὶ 480.

ξεφυλλίσῃ λιγάκι Πλάτωνα. «Ὁ Ντάντες — κάποιος εἶπε — δὲν εἶναι ὁ μόνος ποιητὴς ποὺ τὸν ὠδήγησε ὁ Βιργίλιος ἴσα μὲ τὸ κατώφλι τῆς παράδεισος» Καὶ γιὰ τοῦτο, ἀνάμεσα στὴν παγκόσμια φιλολογικὴν ἱστορίαν γυρεύοντας βρίσκουμε τὰ σημάδια μιᾶς ποιητικῆς τέχνης ὡραίας καὶ μεγάλης, ἀπὸ τὸ Βιργίλιο ἴσα μὲ τὸ Δανούντιο, βγαλμένης ἀπὸ τὰ βιβλία.

Εἶμαι ποιητὴς βιβλιακός; Φιλόβιβλος, ἴσως. Μὰ βιβλιακός; Εἶμαι ἀπὸ κείνους ποὺ ἀξίζουνε νὰναφερθοῦνε γιὰ πρότυπα τοῦ εἶδους; Δὲν πιστεύω. Πιὸ πολὺ τραγουδιστὴς καὶ τοῦ βιβλίου. Τρέφονε κι αὐτὰ τὸ λυρισμὸ μου. Κάνουνε καὶ τοῦτα τὸ πρόσωπό μου. Μιὰν ἀγάπη μου μέσα σὲ τόσες. Ὅμως ἀγάπη μου, ὅσο δυσκολοσίμωτη κι ἂν μᾶς εἶναι, καὶ ἡ ἐξομολόγησι. Κίνημα τῆς ψυχῆς ἀπὸ τὰ βαθύτερα καὶ τὰ πιὸ ἥρωικά. Κ' ἐδῶ πιὸ πολὺ κρίνομαι παρὰ ποὺ κρίνω. Πιὸ πολὺ ξομολογιέμαι παρὰ ποὺ κρίνομαι. Σ' ἕναν ὡραῖο πρόλογο διηγημάτων του θαλασσινοῦ ἑνὸς ποιητῆς ἀπὸ τοὺς νέους μας, ὁ Σαντοριναῖος, μᾶς λέει, ἂν καλὰ θυμᾶμαι, (γιατὶ δὲν τὸ ἔχω πρόχειρο τὸ βιβλίο του), μᾶς λέει γιὰ τὸν καημὸ ποὺ τοῦ ξυπνοῦσανε τὰ πέλαγα μονάχα κι ἀπὸ τὰ γνάντεμα ποὺ τοὺς ἔκανε μέσ' ἀπὸ τὴ γωνιά του στὴν ἀκρογιαλιά. Κ' ἐγὼ πάντοτ' ἔζησα μέσα στὴ χώρα, μὰ πάντ' ἀγάπησα τὴν ἐξοχή, πάντα λαχτάρισα, μέσ' ἀπὸ τὸ σπῆτι τὸ κλεισμένο, τὴ ζωὴ στὸν ἀνοιχτὸν ἀέρα· καὶ μὲ τρώει κρυφὸ μαράζι, γιὰτὶ μοῦ φαίνεται κάποτε πὼς λείπει ἀπὸ τὸ στίχο μου κάποιο πλούσιο μοσκοδόλημα χλωρασίδας. Ὁ Λάμπρος ὁ Πορφύρας μὲ παρηγόρησε κάποτε σὲ κάποιο μας περίπατο, δείχνοντάς μου τὰ γύρω μας ἀέρινα βουνά, σὰ νὰ ἤθελε νὰ μοῦ πῇ πὼς ὅ,τι μᾶς χρειάζεται γιὰ τὴν ἀπόλαυσή μας δὲν εἶναι τάντικείμενα, μὰ τῶν ἀντικείμενων οἱ ἰδέες. Μὰ τὸ σκουλήκι μὲ δαγκώνει. Ὅταν ἀπαντῶ στοὺς ἀρχαίους τραγουδιστὰς, ἀπὸ τὸν Ὅμηρον ἴσα μὲ τὸ Μελέαγρον (*), κάποια ἀπὸ τὴν παρθένα φύση παρσίματα, μάλιστα σκίτσα λουλουδιῶν, ὅσο γοργὰ κι ἂν εἶναι, χαίρομαι, ξεχωριστά· καταλαβαίνω τότε περισσότερο πὼς

(*) Τυπικὸ δειγμὰ μιᾶς ἀπλῆς ἀνοιχτόκαρδης χαρᾶς τοῦ ἀρχαίου, μὰ πάντα πιὸ πολὺ κοντά μας, ποιητὴ ἀπὸ τὴ χαρὰ τῆς φύσης γύρω του, τὸ τραγούδι τῆς «Ἀνοιξῆς» τοῦ Μελέαγρου, μεταφερόμενο στὴ γλῶσσα μας ἀπὸ τὸ Δῆμο Βερενίκη. «Χαράνῃ» τῆς Μιτυλήνης, 15 Μαΐου 1912.